

Комунікативна компетенція – володіння технологіями усного і письмового спілкування різними мовами, у тому числі комп'ютерного програмування [6].

Професійно-комунікативна компетенція – система забезпечення професійних функцій кваліфікованого робітника, вираженого в готовності та здібності до комунікативної організації діяльності в різних професійних галузях і з представниками різних культур [6].

Література:

1. Краткий словарь иностранных слов ; Сост. С. М. Локишина. – 5-е изд., – М.: Русский язык, 1977. – 351 с.
2. Маркова А. К. Психология профессионализма / А. К. Маркова. – М. : Междунар. гуманит. фонд «Знание», 1996. – 308 с..
3. Професійна освіта: Словник: навч. посіб. – [уклад. С. У. Гончаренко та ін.] ; за ред. Н. Г. Ничкало. – К.: Вища шк., 2000. – 380 с.
4. Словник іншомовних слів ; за ред. Л. Пустовіт. – К. : Довіра, 2000. – 1018 с.
5. Державний стандарт професійно-технічної освіти ДСПТО 7241.1 D30017-2006 – К.: 2006. – 84 с.
6. Модульно-компетентнісний підхід до розробки державних стандартів. Режим доступу www.mon.gov.ua/education/prof-tech/pr4.ppt.

В статті розглядаються деякі аспекти формування базових професійних компетенцій у майбутніх кваліфікованих робітників з ремонту та обслуговування лічильно-обчислювальних машин, визначено орієнтовний перелік базових професійних компетенцій.

Ключові слова: кваліфікований робітник, компетенції, компетентність, базові професійні компетенції.

В статье рассматриваются некоторые аспекты формирования базовых профессиональных компетенций у будущих квалифицированных рабочих по ремонту и обслуживанию счетно-вычислительных машин, определен ориентировочный перечень базовых профессиональных компетенций.

This article discusses some aspects of the formation of basic professional skills of future skilled workers in repair and maintenance of computing and computing machinery, defined an indicative list of core professional competencies.

УДК 378 : 001.895
ББК 74.58+32.973.202

Л.С. Шевченко
м. Вінниця, Україна

РОЗРОБКА ВІРТУАЛЬНИХ МЕТОДИЧНИХ КАБІНЕТІВ І ПІДГОТОВА ВИКЛАДАЧІВ ДО ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

Постановка проблеми. Нині, коли інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) прийшли в освіту, на них покладаються великі надії, але потрібно бути особливо далекоглядними в їх застосуванні, слід пам'ятати твердження К. Шеннона [7, с. 122], що одним ключем не можна відкрити всі двері. Педагогічні вищі навчальні заклади (ВНЗ) закладають основи для майбутнього; вони готують студентів, які завтра стануть педагогами і громадянами.

Використання ІКТ в освіті здатне радикально змінити існуючу систему навчання. Організація навчально-виховного процесу може стати більш новаційною в тому сенсі, що будуть широко застосовуватися аналітичні, практичні та експериментальні принципи навчання, які дадуть можливість скеровувати процес навчання кожного студента.

Аналіз попередніх досліджень. У працях В. Бикова, С. Гончаренка, Ю. Дорошенка, Р. Гуревича, І. Захарової, М. Кадемії, С. Сисоевої, Є. Полат та інших розглядаються проблеми організації та здійснення навчального процесу з використанням ІКТ.

Метою написання даної статті є аналіз проблеми розробки віртуальних методичних кабінетів і підготовки вчителів до їх використання.

В умовах активного впровадження ІКТ в освіту головною особливістю, що визначає якість інформатизації навчального закладу, є якість використання ІКТ, яка характеризується не стільки наявністю комп'ютерів, принтерів, сканерів, підключенням до мережі Інтернет тощо, скільки їх реальним системним використанням на всіх ступенях навчально-виховного процесу. Тому що істотним недоліком у професійній підготовці сучасних учителів є їхній недостатній професіоналізм у використанні інформаційних і комунікаційних технологій, що негативно впливає на ефективність і рівень викладання.

Випускник педагогічного ВНЗ повинен не тільки володіти знаннями в галузі комп'ютерної техніки, але й бути фахівцем із застосування ІКТ у своїй професійній діяльності. Оскільки учні та студенти мають можливість самостійно шукати потрібну їм інформацію, тому їм необхідна значна кількість індивідуальних стратегій навчання, які дозволили б кожному з них стати активним учасником навчально-виховного процесу, критично підходити до одержаних ними знань. Роль викладача в інформаційному суспільстві змінюється: він перестає бути авторитарним і єдиним джерелом знань, стає керівником і помічником у навчанні.

Основу інноваційних процесів у освіті складають дві важливі проблеми педагогіки – проблема вивчення, узагальнення і поширення передового педагогічного досвіду та проблема впровадження досягнень психолого-педагогічної науки в практику. Результатом інноваційних процесів слугує використання як теоретичних і практичних нововведень, так і таких, що утворюються на межі теорії і практики. Вчитель може виступати автором, дослідником, користувачем і пропагандистом нових педагогічних технологій, теорій, концепцій, оскільки проектування педагогічних технологій – це дослідницька діяльність з питань розробки оптимальних дидактичних умов, що забезпечують максимальну реалізацію творчого потенціалу учнів і продуктивність навчання на основі співставлення традиційних та інноваційних підходів і видозмін їхнього поєднання. Сутність і характерні ознаки освітніх технологій, тісно взаємопов'язані з іншими, близькими до них поняттями «методика», «система», «досвід роботи».

Нині вчителі стикаються із проблемою великої кількості різнопланових підручників, посібників, методичних розробок, періодичних видань, електронних ресурсів та інших дидактичних матеріалів з предмету, що вони викладають. Однією з актуальних проблем для кожного вчителя-предметника є підготовка до уроків, пошук відповідної навчально-методичної літератури, її систематизація. Це займає багато часу, переростає у рутинну роботу, яка відбиває усіляке бажання творчо мислити і розвиватися [4; 6].

У світовій педагогічній практиці існують такі поняття, як «віртуальний кабінет», «віртуальний методичний кабінет», «віртуальна школа», «віртуальний університет» [5].

Віртуальний кабінет (ВК) розглядається нами як елемент навчально-методичного комплексу будь-якого навчального предмету. Його зміст повинен відповідати основним розділам навчальної програми.

До ВК, виходячи з логіки предмету, що викладається, і доцільності, можуть включатися:

- наочний матеріал;
- схеми, таблиці, діаграми;
- основні поняття;
- відеофрагменти, аудіозаписи;
- демонстраційний матеріал;
- тези тощо [1].

При розробці віртуального кабінету конкретизуються форми контролю: тестові завдання, перевірочний матеріал, контрольні запитання за розділами та темами, підсумкові тести, білети на іспит, тести для підготовки до незалежного оцінювання.

При створенні ВК керуються наступними дидактичними принципами: наочність, системність і послідовність, науковість і доступність.

Основні цілі предметних віртуальних кабінетів:

- 1) забезпечення оптимального і ефективного методичного супроводу предмету;
- 2) систематизація знань учнів за окремими темами і розділами;
- 3) здійснення контролю знань учнів на різних етапах викладання.

Використовуючи віртуальний кабінет, вчитель може здійснювати наступні функції:

- управлінську, направлену на ефективну організацію і координацію навчального заняття;
- когнітивну;
- формувальну та розвивальну, яка направлена на формування стійких уявлень про предмет, розвиток умінь і навичок;
- виховну;
- контролюючу.

Дане середовище динамічно відображає запити вчителів, організовує процес постановки педагогічних завдань і знаходження шляхів їх розв'язання у режимі професійного діалогу на якісно новому рівні, дозволяє розкритися вчителю в професійному і загальноосвітньому планах, надає дієву методичну допомогу.

Якщо ВК доповнити методичною інформацією, періодичними виданнями, нормативною документацією та іншими матеріалами у залежності від предмету для якого він розробляється, то можна говорити про створення і використання віртуального методичного кабінету.

Віртуальний методичний кабінет (ВМК) – це одна з найважливіших ланок інформаційно-освітнього середовища навчального закладу, яка здатна забезпечити необхідну якість освіти і надати необхідні умови для розвитку всіх суб'єктів навчального процесу. Розроблення та впровадження ВМК дозволяє вирішувати загальну для усіх навчальних закладів проблему нестачі навчально-методичної літератури, підвищення кваліфікації і педагогічної майстерності вчителів, поглиблення змісту навчально-виховного процесу, профорієнтаційної роботи.

ВМК створює реальні можливості побудови відкритої системи безперервної освіти, а оптимальний доступ до необхідної інформації у будь-який час, робить пізнавальну діяльність вчителів більш ефективною. Різноманітна структура ВМК знаходиться в постійному процесі розвитку і наповнення, дозволяє кожному вчителю знайти або сформувати ту освітню «нішу», в якій він найповніше зможе реалізувати свої професійні запити і можливості. Формування віртуального банку нормативної документації і навчально-методичних матеріалів забезпечує допомогу в роботі з різного роду документами, сприяє розповсюдженню передового педагогічного досвіду.

Розглянемо для прикладу структуру та наповнення програмного педагогічного засобу «Віртуальний методичний кабінет математики», який розроблено студенткою 3 курсу Інституту математики, фізики і технологічної освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Ю. Фірманюк (рис. 1):

- «Математика» 5-6 клас, «Алгебра» 7-11 клас, «Геометрія» 7-11 клас – повна база підручників і посібників, які систематизовано відповідно до календарно-тематичного плану;
- «Конкурси, олімпіади», до якого увійшли посібники, збірники задач для підготовки до олімпіад з методичними вказівками, зразками завдань і розв'язками; умови завдань та розв'язки міжнародного математичного конкурсу «Кенгуру» та математичного конкурсу

«Золотий ключик»;

– «Тестування» – матеріали для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання (24 джерела) за 2006-2009 рр.: навчальні посібники, типові тестові завдання, збірники тренувальних завдань, зразки робочих зошитів, інструктивно-методичні матеріали, тощо;

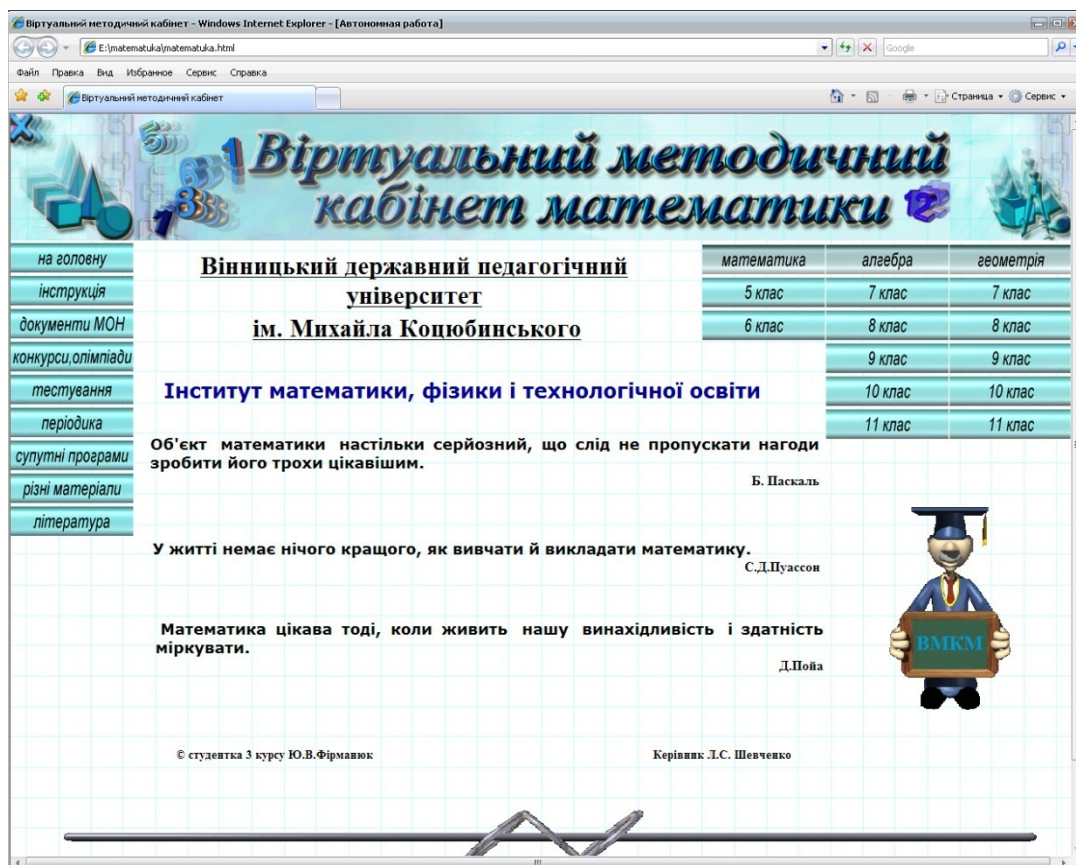

Рис. 1. Головна Web-сторінка «Віртуальний методичний кабінет математики»

– «Періодика» – включає архіви періодичних видань з математики (до 2009 р.): газета «Математика» та додатки до неї з 2006 р., часопис «Математика в школах України» та додатки до нього починаючи з 2007 р., газета «Математична газета» з 2008 р., часопис «Математика в школі» з 2008 р.;

– «Документи МОН» – перелік нормативно-правових документів до якого увійшли: постанови Кабінету Міністрів України, накази Міністерства освіти і науки України, програми для загальноосвітніх навчальних закладів, концепції, інструктивно-методичні листи, тощо;

– «Супутні програми» містить низку програм: ADOBE READER, «Квадратное уравнение», «Metrix», «Відмінник», «Advanced Grapher» (програма побудови графіків), а також педагогічні програмні засоби для 5-8 класів, які відповідають навчальній програмі для загальноосвітніх навчальних закладів України;

– «Різні матеріали» – колекція математичних таблиць, міні-підручників, коротких біографій видатних учених-математиків, матеріали з історії математики, таблиці з алгебри та геометрії 7-9 класи, вислови відомих математиків світу;

– «Інструкція» – інструкція користувача, яка містить опис можливостей ВМК математики, вказівки як ним користуватися та системні вимоги для встановлення;

– «Література» – перелік використаної навчально-методичної літератури, яка

систематизована за класами та предметами.

ВМК математики – це реальна допомога вчителям і студентам фізико-математичних факультетів педагогічних ВНЗ у підготовці та проведенні уроків, творчих вечорів, математичних ігор. Він істотно полегшує пошук та зменшує матеріальні витрати на придбання відповідної навчально-методичної літератури, що дозволяє вивільнити час на творчу складову.

Матеріали, які розміщені на сайті є корисними для студентів та учнів, які поглиблено вивчають математику. Вони можуть самостійно відшукувати та систематизувати інформацію, навчаються застосовувати її на практиці, а отже, приймають активну участь у процесі навчання, звикають самостійно мислити, пропонувати та відстоювати власну точку зору, моделювати математичні задачі та їх розв'язання.

Сайт має можливість коригування, зміни, доповнення будь-якої інформації, яка в ньому представлена. Отже, перевагою такої форми представлення інформації є її мобільність, доступність, завдяки можливості розміщення в мережі Інтернет, адекватність рівню розвитку наукових знань.

Очевидно, що дані електронні ресурси (ВК, ВМК) можуть бути затребувані і ефективно застосовані в навчально-виховному процесі лише в тому випадку, якщо вчителі будуть володіти достатнім рівнем *інформаційної компетентності*, тобто виявляться здатними здійснювати пошук і відбір якісних електронних засобів навчального призначення і грамотно застосовувати їх для вирішення конкретних дидактичних завдань [3, с. 7]. Інформаційна компетентність вчителя розглядається нами як професійно-особистісна якість педагога, що включає сукупність знань, умінь і ціннісного ставлення до ефективного використання ІКТ у професійній діяльності [2].

Керуючись критерієм відповідності кожного компоненту компетентності тому чи іншому компоненту педагогічної діяльності уточнимо компонентний склад інформаційної компетентності вчителя на прикладі використання віртуального методичного кабінету (табл. 1).

Таблиця 1

Компонентний склад інформаційної компетентності вчителя

Компоненти педагогічної діяльності	Компоненти інформаційної компетентності вчителя, що забезпечують можливість:
гностичний	аналізу наочної області, якості засвоєння матеріалу з метою відбору тем і розділів, вивчення яких буде більш ефективним з використанням ВМК
	пошуку і відбору електронних навчальних ресурсів для використання у навчально-виховному процесі
	проведення психолого-педагогічної експертизи прикладних програм загального і спеціального призначення з метою виявлення доцільності і можливостей їх використання у навчальному процесі
проектувальний	створення авторських ВК, ВМК
	проектування індивідуальних навчальних траєкторій для учнів з використанням ВМК
	проектування діяльності в системі: вчитель – об'єкти і процеси ВМК
	проектування діяльності в системі: учень – об'єкти і процеси ВМК
	розроблення ВМК за допомогою прикладних програм
конструктивний	розроблення методичних рекомендацій з використання ВМК у навчально-виховному процесі
	підготовки змісту, планування і розробки методики проведення уроку (системи уроків) або позакласних заходів із використанням ВМК
організаторський	використання готових електронних освітніх ресурсів навчально-виховному процесі (проведення уроку, позакласного заходу)

	поєднання на уроці інформаційних технологій і традиційних засобів і методів навчання
	використання навчальних ресурсів і мережі Інтернет для розвитку творчих здібностей учнів і розширення знань з предмету
комунікативний	організації спілкування в системі: учень – ВМК – вчитель

Висновки. Оволодіння інформаційними технологіями, уміння використовувати засоби Інтернет дозволяє сучасному вчителю розширювати свій інформаційно-освітній простір, створює умови для професійного зростання і самоосвіти, дозволяє використовувати інформаційні ресурси суспільства в педагогічній діяльності, спілкуватися з колегами, брати участь в обговоренні актуальних питань, у різних мережевих заходах тощо. До традиційних форм професійного спілкування (газети, часописи, вісники) сучасні засоби комунікацій додають нові форми співпраці (електронна пошта, телеконференції, чати, форуми). У цих умовах важливим напрямом є розвиток мережевих співтовариств учителів, створення системи віртуальної методичної служби.

Практика показує, що реалізація сучасних форм ІКТ у системі освіти повинна бути частиною цілісної системи і входити до комплексу заходів щодо розвитку єдиного інформаційного освітнього простору.

Віртуальний методичний кабінет – це не просто ще одна інноваційна форма методичної роботи. Це багатоаспектне інформаційно-освітнє середовище, орієнтоване на створення необхідних умов для вчителів для самостійної пізнавальної і науково-пошукової діяльності. ВМК дозволяє організувати методичний простір для вчителів, створює оптимальний доступ до необхідної інформації, забезпечує оперативну методичну допомогу молодим вчителям, дає можливість досвідченим педагогам поділитися досвідом роботи.

Але завжди потрібно пам'ятати, що електронні ресурси – це лише засіб, який допомагає педагогу, але не може замінити його. Саме з цієї точки зору потрібно розглядати питання, які пов'язані з розробкою та наповненням електронних інформаційних ресурсів, зокрема віртуальних кабінетів і віртуальних методичних кабінетів.

Література:

1. ВМК как важное звено развития информационно-образовательной среды ОУ ИКТ [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://sites.google.com/site/vmkniro/>.
2. Воробьева (Кюршунова) В.В. Структура информационной компетентности учителя начальных классов // Письма в Эмиссия.Оффлайн (The Emissia.Offline Letters) : ИКТ [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.emissia.org/offline/2005/974.htm>.
3. Единая Коллекция цифровых образовательных ресурсов ИКТ [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://school-collection.edu.ru/>.
4. Ивановский Р. И. Интерактивные образовательные ресурсы и проблема качества образования / Р. И. Ивановский // Компьютерные инструменты в образовании. — 2003. — № 5. — С. 171—173.
5. Инновации в образовании на основе использования ИКТ [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.kkn.kz/index.php/stati/vverx-ikt/46-ikt-inovation>
6. Мультимедийный интерактивный сайт [Електронний ресурс]. — Режим доступу : — <http://uchimatematiku.ru>.
7. УМ «Использования ЦОР в преподавании технологии радиомонтажных работ» // Воронежский Государственный Педагогический Университет [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://ntf.vspu.ac.ru/?module=Module&action=View&id=17>.
8. Шеннон К. Э. Работы по теории информации и кибернетики / Шеннон К. Э. — М. : Мир, 1966 — 271 с.

Проаналізовано проблеми розроблення віртуальних методичних кабінетів та підготовки вчителів до їх використання; уточнено компонентний склад інформаційної компетентності вчителя на прикладі використання віртуального методичного кабінету.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, віртуальний методичний кабінет, інформаційна компетентність, електронні ресурси.

Проанализированы проблемы разработки виртуальных методических кабинетов и подготовки учителей к их использованию; уточнено компонентный состав информационной компетентности учителя на примере использования виртуального методического кабинета.

The problems of developing virtual teaching classrooms and training teachers to use; specified composition of information competence of the teacher to use the example of virtual methodological study.

УДК [37.01:011.895]:[377.121.2:655]
ББК 37.8Я73

О.П. Юденкова
м. Дніпропетровськ, Україна

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА УЧНІВСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ЯК ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПОЛІГРАФІЧНОЇ ГАЛУЗІ

Постановка проблеми. В умовах подолання кризових явищ і негативних тенденцій в економіці України відбуваються складні процеси культурно-освітньої, політичної та соціально-економічної трансформації суспільства, що суперечливо позначаються на підготовці висококваліфікованих робітників. Динамічні зміни у змісті й характері праці, активізація людського фактора при вирішенні складних соціально-економічних проблем вимагають перегляду усталених підходів до організації навчального процесу в професійно-технічних навчальних закладах. Йдеться фактично про необхідність створення системи підтримки та формування нових життєвих умінь, необхідних випускнику навчального закладу. Саме з цих причин, проблема пошуку нових теоретичних і методологічних рішень і наукових розробок у професійній освіті вимагає посиленої уваги до потреб економіки та виробництва галузей, що швидко і продуктивно розвиваються.

До пріоритетних нині цілей підготовки висококваліфікованих, професійно-мобільних фахівців для видавничо-поліграфічної галузі виробництва та соціальної інфраструктури належать завдання з дослідження умов, які б дозволили ліквідувати розрив між загальними цільовими установками та конкретними вимогами до їх підготовки, а також усунути протиріччя між необхідністю набуття фахівцем компетентності у підприємстві та фактичним пріоритетом вузько конкретних, «миттєвих» знань і вмінь для роботи у бізнесі [1, с.6].

На підготовку культурного, висококваліфікованого, мобільного професіонала для робіт у сучасних економічних умовах значний вплив має кадровий потенціал навчальних закладів. Цілісність і багатовимірність процесу освіти постійно вимагає від педагогічних працівників творчого пошуку нових форм і методів навчання, які б відповідали радикальним змінам у процесі підготовки висококваліфікованих робітників.

Таким чином, до найважливіших завдань підготовки кваліфікованих робітників належить пошук нових підходів до форм організації навчання.

Аналіз досліджень і публікацій. Аналіз науково-педагогічної літератури свідчить, що дослідженню проблеми форм навчання та форм організації навчання, їх умов ефективного використання, вільного володіння уміньми користування приділяється належна увага (С. Батишев, І. Зязюн, Н. Ничкало, В. Радкевич, О. Щербак, Р. Гуревич, Н. Кудикіна, Н. Базилевич, Т. Дмитренко, В. Шарко та інші).

Запропоновано різні підходи до сутнісної диференціації «форм навчання». Виокремлюють, зокрема, загальні (індивідуальна, групова, фронтальна) та конкретні (урок, семінар, екскурсія, практичне заняття тощо) форми (І. Лернер, М. Скаткін, В. Дяченко); форми організації навчальної роботи (урок, семінарське заняття, факультативи) і фронтальні, групові та індивідуальні заняття в системі уроку (І. Огородніков); форми організації